

САНА ОЛОХ

ССКП ЧУРАПЧЫ ОРОНУОНУЛААҔЫ КОМИТЕТЫН УОИНА УЛЭНИТТӨР
ДЕПУТАТТАРЫН ОРОНУОН НААҔЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

Орган Чуралчанского районного Комитета КПСС и районного Совета депутатов
трудящихся Якутской АССР

1971 сыл атынныы 15 күнүттөн тахсар № 141 (4098) 1971 сыл. Сэтинньи 27 күнэ СУБУОТА Сыынаа 2 харчы

ССКП НК ПЛЕНУМУН 1971 сыл сэтинньи 25 к. ылыммыт УУРААҔА ССКП XXIV СЪЕДИН КЭННИТТЭН ССКП КК ААН ДОЙДУТААҔЫ УЛЭТИН ТУҔУНАН

ССКП КК Генеральной секретара таб. Л. И. Брежнев ССКП XXIV съездин кэнниттэн Кини Комитет аан дойдутаагы улэтин туһунан дакыдаатын истэн уонна дүүэлэһи баран, Пленум бипр савалыан КК Политбюрога съездинин туруоруллубут тас-политической программаны олоххо киллэрингэ ымыныт улэтин бүүс-бүтүннүү бипр уонна ойүүр.

Партия уонна Советскай правительство аан дойдутаагы дымаларга Советскай Союз үрдүк авторитетын хааччыан туран, интернационалга харданы биэрини уонна революционнай, босхолонуулаах хаасал-быннарны ойөөбүнү араас социальнай ту-гуллаах государстволар айлаахтык бипргэ олорууларын утумнаах курсун кытары хал-багнаабаата сибээстээн ытыар Ленинскай тас политикаларга социализм, бары прогрес-сивнай куустар аан дойдутаагы позиция-рын бөдөрөгүүгэ тирдибитэ уонна тирдэр, аан дойдутаагы быһыны-майгыны айэ уонна норуоттарга куттал суох буолуутун туһатыгар уларыта тутарга улаханчык са-быдыаллаата.

Аан дойдутаагы политикага сабыдыл-лаабыт дьонуннаах факторынан социаль-тической бипргэ үлэлээһин, кини бипр со-мофотто уонна утумнаах айэ политикага буолааллар.

Пленум КК Политбюротун Индокитайга уонна Ближнэй Востока үөскээбит импе-риалистической агрессия кутталлаах көрдү-гөннэрин суох огорууга, Индокитайдаагы мөккүөрдэри айлаахтык быһаарыыга көмө-лөһөр сымалыан сир шарын бөдөн оро-нонулар—Азияга айэни уонна куттал суох буолуутун бөдөрөгүүгэ туһуламмыт ыл-дыктаах позициятын бүүс-бүтүннүү бипр-нир.

Айэни бөдөрөгүүгэ итээннэ норуоттар икки ардыларыгар куттал суох буолууту-гар ССРС уонна Египет, ССРС уонна Ин-дия дуогабардара улахан суолталаахтар.

Пленум атын социальнай тутуллаах го-сударстволардын айлаахтык олоруу принциптерин олоххо киллэрингэ туһаай-лаабыт практической хардыылары бипр-нир.

Пленум КК Политбюротун аан дойдутаа-гы билигин сыһынынаабылар кини про-блемаларыттан бипрдэстэрин—Европага ты-һааһын сыһынааһын ситиһини, айлаах-тык бипргэ олоруу принциптерин кэлэр ө-түгэр практическойдык тутууну уонна Европа государстволара хардарыта барыс-таахтык бипргэ үлэлээһиннэрин хааччы-ыныга туһуламмыт практической дьаһалла-рын бипр-нир.

Бу соругу быһаарыыга бу кэмгэ бары уобаластарга, бастатан туран политика уобалаһыгар, үрдүк кардинала таһаарыллы-быт советскай-французскай сымаллаһыы-лар сайдыылара биллэр-көстөр ылааты киллэрэр.

Европага сэрпн күөдүүтөн тахсар кутта-лын тордүүтөн суох огорууну хааччылар

быһыны-майгыны үөскээһингэ бу кэмгэ ССРС уонна ГФР, ПНР уонна ГФР дуога-бардарын түргэниик ратификациялар, континент бары государстволарын сымал-лаһыыларын аан дойду иккис сэрингити түнүгэр олохтоммут границалар, ол иһи-гэр ГДР уонна ГФР границаларын, ты-ымаллаһыыларын билигингэ, тэг бырааптаах, тутулуга суох, не дымалаба оросноот бус-луу, норуоттар икки ардыларынаагы бө-пүрүөстөрү быһаарыыга күүсү тутууттан айкаастааһын принциптеригэр олобураа бө-рөдүстүгэр сымалыан олохулуубут сома хардыылар биллэр-көстөр суолталаахтар.

Пленум Европага куттал суох буолуутун уонна бипргэ үлэлээһин бөпүрүөстөрүгэр сотору кэмниин сүбэ мунунаах мунунар ту-һунан социалистической дойдуларынан кө-төрүлүбүт атын улам улахан ойөөбү-лү уларыт улахан суолталааһын ааһар. Франция, ГФР, Финляндия, Канада уонна атын дойдулар туруорсар АХШ итээннэ Канада кыттымыларынан Европатаагы мун-наахтарыт ыгырымы Европа континентигэр туруктаах айэни хааччыымыга улахан ору-ду ылар анылаах.

Пленум съезд кэнниттэн билигин партия-быт бырааттымы партиялары кытары бипргэ социалистической дөбөрдөһүүнү салгыы бө-дөрөгүүгэ, киниэхэ кинирэр дойдулар икки ардыларыгар бары өрүүтээх уонна тэг бы-рааптаах бипргэ үлэлээһини сайдыылары-га, социалистической экономической инте-грацияны директивниги, аан дойду түһүлэ-тигэр бырааттымы государстволар дьайыла-рын сүрүннээһингэ улахан үлэни ытта дини бэлэтир. Социалистической дойдулар дөбөрдөһүүлэра аан дойдутаагы капитализ-мга утары турар сүрүн күүһүнэн, били-гин кэмнээһи босхолонуулаах хааччыык модун тирэһини буоларын олох көсө та-гул көрдөрдө. Аан дойду социализмни по-зицияларын бөдөрөгүүгэ, социалистической государстволар бипргэ түмүүлэрини сити-һингэ, кинилэри кытары дөбөрдөһүүнү уонна бипргэ үлэлээһини салгыы сайдыы-рымыга—бу маппа көрөр ССКП аан дойду коопитиватыгар бэйэтэн сүрүн соруктарыт-тан бипрдэстэрин.

Пленум XXIV съезд тас-политической программатын олоххо киллэрингэ табаарыс Л. И. Брежнев Францияга, Югославияга, Венгрияга, Болгарияга, Германия Демокра-тической Республикатыгар сыдыымыга, кини ГФР канцлерын кытары Кримага көрө-үүгэ, табаарыс Н. В. Подгорнай Вьетнам Демократической Республикатыгар, Араб-скай республикага, Египеттэ, А. Н. Косы-гин Алжирга, Канадага, Куба республика-тыгар сыдыымылара, Политбюро чилиэтирэ, Политбюро чилиэтигэр кандидаттар, КК се-кретардара, ССРС Верховнай Советын уо-на советскай правительственной делегация-лар, тас дойдулар государственнай уонна

(Салгыытын 2-с стр. нөр).

ПАРТИЯ БЫЛААННАРА— НОРУОТ БЫЛААННАРА

ССРС Верховнай Советын сессията аһылынна

Сэтинньи 24 күнүгэр Мос-квага ССРС ахсыс ыгырымы-лаах Верховнай Советын үчүс сессията аһылынна. Сарыарда 10 часка Кремль Улахан дьбарыаһы-гар ССРС Верховнай Сове-тын мунунаахтык саалатыгар ССРС Верховнай Советын Со-юһун Советын мунунаага аһы-лынна. Мунунаагы Союз Со-ветын председатели депутат А. П. Ширинков аста.

Кремльга ССРС Верховнай Советын палаталарын мун-наахтык саалатыгар сар-сыарда 10 часка Националь-ностар Советтарын мунунаага аһылынна. Мунунаагы Нацио-нальностар Советтарын пред-седатели депутат И. С. Нае-риджинова аста.

Союз Советын уонна На-циональностар Советтарын тус-туспа мунунаахтарыгар сессия нөрөр бөпүрүөстөрү бипргэтиһиниһэр.

1. 1971—1975 сс. ССРС норуотун хаһаайыстыбатын сайдыылары- быс сылдаах Государственный былаанын туһунан.

2. 1972 сылга ССРС но-руотун хаһаайыстыбатын са-йдыылары Государственный былаанын туһунан.

3. 1972 сылга ССРС Го-сударственной бюджетын уонна 1970 сылдаах ССРС Государственной бюджета туолуутун туһунан.

4. ССРС Верховнай Сове-тын Президиумун Ылаахта-рын бипргэтиһи.

Күнүс 11 часка ССРС Верховнай Советын депутатта-ра Кремль Улахан дьбарыа-һыгар палаталар бастагы холбоһуктаах мунунаахтарыгар мусталлар.

Депутаттар табаарыстар Л. И. Брежнев, Г. И. Воро-новы, В. В. Гришини, А. П. Кириленковы, А. Н. Косыги-ны, Ф. Д. Кулаковы, Д. А. Кунаевы, К. Т. Мазуровы, Н. В. Подгорнайы, Д. С. Поляскайы, М. А. Суловы.

А. Н. Шелепни, П. Е. Ше-лейн, В. В. Щербинкэйн, Ю. В. Андроповы, П. Н. Де-мичевы, П. М. Машеровы, В. П. Мжавнадзены, Ш. Р. Рашидовы, М. С. Соломенце-вы, Д. Ф. Устиновы, И. В. Кавитоновы, К. Ф. Катусе-вы уонна Б. Н. Поповареву дохсун уһун ытыс тыаһытан көрсөллөр.

Белорусскай уонна Эстон-скай ССР-лартан ССРС Вер-ховнай Советын Президиумун Председатели солбуйааччы-лары талы кэнниттэн баста-ны уонна иккис бөпүрүөс-тарга дакылааты ССРС Ми-нистрдэрин Советын Предсе-датели депутат А. Н. Косы-гин огорор.

Тоһусе патылетка,— диир таб. А. Н. Косыгин,— билигин обществобит коммунизмга, кини материальной-техничес-кай базатын тутууга, дойду-экономическай уонна оборо-налар кыаһын бөдөрөгүүгэ салгыы барар суолутар суол-талаах кардинал кэмниин буо-лар.

ССКП XXIV съезидэн ба-лиэтиһинт быс сылдаах бы-лаан сүрүн соругунан социа-листической производство сайдыытын үрдүк татимнэри-гэр, икки көдүүһүн үрдэти-тэ, научнай-технической про-гресска уонна үлэ огоронто-һаарыыта үчүлүүтүн түргөтө-тингэ олобураа, норуот оло-дун материальной уонча культурнай таһымны өрө көтөдүүтү биллэрдик хааччы-ыны буолар.

Тоһусе патылеткага совет-скай экономика сүүнэ мас-штаптаахтык сайдыытын кэл-сөөн туран, А. Н. Косыгин обществонай производство кэмнээһини уонна дойду обо-ромаланаар ымаһын хааччыык халбагнаабаат торутэ—ыра-хаа промышленность салгыы өссө модуннук сайдыабын бэлэтигэ, Ити норуот ха-һаайыстыбатын техника отту- (Салгыытын 2 стр. көр).

Дальневосточнай байыаннай уокурук, Уокурук буйуу-ларын рабочаайдары, колхозтаахтары, судууспалаахтары, үөрэнээччилэри кытары истиг дөбөрдөһүү сибээстипир. Куо-раттар, дэрэбиһэлэр биллиилээх дьонноро буйууннарга сотору-сотору ыалдыттыылар.

Буйууннар хонуу үөрэбэр тийдэхтарына приморье олох-тохторо буйууннары нуучча үгэһини туһунан-килиэһини, сибээки дөрбөлөрүнөн көрсөллөр.

Синьжонка: «Искра» колхоз партийнай тэриэтэни секре-тара П. П. Мартынов Н-скай чаас буйууннарыгар килиэби-түүһу туттарар.

Ю. Муравин фотота,

ССТА фотохрониката.

(Инициалы 1 стр. кор).

Пленуми ССРП аан дайдуугаады политика-
тын калтары сибээстээх соруудахтары толо-
рууга партийнай органиир уонна госуда-
рственной тарилталар улахан үлэни ыыппыт-
тарын бэлиэхтэр уонна бу уобаласка илпи-

Пленум ЦСКП НК тас-политический курс бары коммунистар, бүтүүн советский но руот толору өйдөөһүнэрин, биэр санаанан өйдөөһүнэрин көрсөрүн астынмынан бэдиэтиир, ЦСКП ван дойдутаагы политикатын сүрүн күүнэ наныха буолар.

● ССКП обкомугар

Манан сибээстээн ССКП райкомнара уонна горкомнара, райгорисполкомнар, Саха АССР Тыатын хаһаайыстыбатын министерствота, тыа хаһаайыстыбатын уонна соботуонка үлэһиттэрин профсоюзун обкома, ЫБСЛКС обкома, Саха АССР Министрдарын Сове-

тын нийнээд болт хаана-
йыстыбатын урлагдлага
совхозтар уонна колхозтар
ингэнийг сүбүөх партий-
най тэригтэлэрэ, хаана-
йыстыбалар салайерчыла-
ра «Амма» совхоз сүөсү-
литтерин уонна специали-
тарын, «Усуйавна» совхоз
булчуттарын батыһым
ойооһуну тэригтэхтэхтэр.

уулатыны сүбү этэ-хаана наада буо-
луутун толору хааччылар тына тэрийэргэ;

Бэйэбэтигэр үрдэтиллибит социалистическай эбэхээтэлистибэни ыһынан туран билини баччырымытын өйүүргө, Саха АССР төриллибитэ 50 сыла туолуутун көрсө социалистическай нуоталаһын знаматын өссө үрдүктүк күөрэччи нөүбөргө бары сүүсүтүттөрү уонна тыа хаһаайдыстыбатын специалистарын ытырабыт.

(Итого 1 стр. нөр)

ССРС Министрдерин Советта ССРС Верховнай Советыгнорүүтүгэр иккэлэрбит былаанын бырайыгтар чытылкетка сылларыгтар нэһилиэнтия биһрдин дууһатын реальной дохуота 31 бырыһыан улаатара былааччаннар. Хамнас ставналара уонна окладтара, пенсиялар, көмөлөр, степендиллар нэмэйдэрэ үрдүүрө көрүллөр. Былаагыга норуот туттар табаардарын онорот

Былаат тыа хаһаайыстыба-
тын сайыннарыг партияҥа
оҕоһуллубут уһун кэмнээх
комплекснай программаны
олоххо киллэринии хааччы-
һыаҕа. Пятилетка бүтүүтүгэр
ССРС-ка бурдук валовой хо-
муура 200 мөлүйүүн тонна-
ны аһары түһүөх тустаах,
эти онорон таһаарымы быһа
холуйан 16 мөлүйүүн тонна-
ҕа, үүт—100 мөлүйүүн тон-
наҕа тиниһэбэ. Тыа хаһаайыс-
тыбата бизэс сыл устатыгар
700 тыһыынча тракторы,
атын элбэх техниканы ылы-
ҕа.

«Усуулаана» совхоз булчуттарын муньязынан
бир санаанан ыдылына.

Сотуруулаагыта Ленин аатын колхоз Амма учаастагынаагы магнайгы сүбүөх партиянай төрүлүтүтүчү отчуоттуур-быыбардыр мунуаада буолан ааста. Партиянай төрүлүтүтүчү биир сымлаах үлэтин түбүнүн отчуоту партбюро секретара Дьячковскай Е. С. өнөрдө.

Отчуоттуур көмүгө партиянай-төрийэр, агитационнай-массабай үлэ тупсарыллыбыта, партиянай төрүлүтүчү уонна партбюро манна үгүс үлэни быһылыттары бэлэттээнэ. Ол түмүгүр партиянай дьос-сипилиннэ балачча тупсарыллыбыт. Партиянай уопсай уонна бюро мунуахтарымгар коммунистар отчуоттарынан итин утумнаахтык төрүлүтүтүчү. Үлэнир уонна олорор сиринин итэр-өйдөтөр үлэ биллэрдик сэргэхсийбит.

Партиянай-төрийэр, агитационнай-массабай үлэ сөптөөхтүк быһылыбытын түтүгөр хаһаайыстыбаннай үлэ-дэргэ нэикэ ситиниллэр бааллар. Ол курдук, учаастак үр-

дүнэн оттообун былаана 117 бырыһыан толоруллубут. Быһылыгы сыл уон ыйдаах туругуан, былаан бодоһуунах сүбүһүнү нитингэ 100 бырыһыан, сыдгыны нитингэ 111 бырыһыан толоруллубут. Халпыыстаттан 145 тонна үүнүү ытыллан, государствога туттарыны былаана 201,5 бырыһыан толоруллубут.

Итин сэргэ, партиянай мунуах үгүс итэҕэстэр баалларын, ордук ыччаты кытта үлэ мөлөтүн бэлэттээнэ. Көпсөтүнгэ тыл эппит коммунистар П. И. Дьячковскай, М. М. Дьячковскай, М. Х. Ядрихинскай, К. Т. Сергеев комсомольскай төрүлүтүтүчү уонга биирдиннээн комсомолдустары, ыччаттары кытта үлэ-үгүс итэҕэстэр баалларын сытыы критикада тартылар. Отчуоттуур бирикэмэ устатыгар партиянай төрүлүтүтүчү бэйэтин көпсөтүн биир да бастыг ыччатынан хаһаайыстыбаннах.

Учаастак сүбүһүтүн нитингэ уонна атын да хаһаайыстыбаннай, культурнай-массабай үлэлэригэр ыччат төһүү күүһүнэн, иннинэ көпсөтүннэ буоларын бэлэттээн туран, тыл эппит коммунистар ыччаты кытта үлэни тупсарарга сүрүн болжомтону туһалайдылар.

Партиянай төрүлүтүчү баар итэҕэстэри уонга көтүтүүлэри туоратымга туһаайан, иннинэ соруктары туруоран мунуах кыһа уураабы ылынды. Партбюро биир сымлаах үлэтин ортоһон сылаалында. Партбюро секретарынан таб. Дьячковскай Е. С. талымынна.

К. КОНОНОВ.

ССКП XXIV СЪЕДИН УУРААХТАРЫН-ОЛОХХО!

Учуутал, общественник

1942 СЫЛ СУОТУГАР

Карл Маркс аатынан колхоз бастык сүөсүлүттөрө пятилетка магнайгы сылыгар бөрүлүбүт үтү былаанын 10 ый устатыгар толордулар.

Үлэ Кыһыл Знамята орденнаах В. Ф. Слепцов валовойуан 10 ыйга 32752 кг үтү ман сыллаагы былаанын 101 бырыһыан толордо. Эмиэ ити курдук маныыксыт Слепцова М. С., эдэр маныыксыттар Владимировна Е. А., Попова Т. Н. сыллаагы былааннарын аһаран биллэрин пятилетка инниэ сылын суотугар үлэни сымдааллар.

К. ЛЫТКИН.

А. Г. Габышева 1943 сылтан тохтоло суох учууталынан үлэнир. Ити тухары төһөлөөх үгүс ыччаты үөрөх сирдыгар уһуйбутун, иннингэ бэйэтэ да ааһан сиплэт. Кини иншинт-үөрөппит оҕолоро билгини республика араас оройуоннарыгар үлэнилэр.

Апрелия Гаврильевна агардас тустаах эрэ үлэтинэн мугурдаммат. Ханнык да оскуолаада аһаммытын инни олохтоох нэһилиэк общественной үлэтигэр-хамнаһыгар активнаадын көмөлөһөр. Ол курдук, буолар субьютунууларга бэйэтинэн көх-нэм буолан дьону үлэ-үгүс көтүлүтүчү. Кини оройуон Советтарга, түөрт төгүл араас нэһиликтэр Советтарымгар депутатынан талыллан быыбардааччылар итэҕэллэрин чыһаахтык төлөрбүтэ. Дьахталлар советтарын, төрөппүттэр комитетта-

рын салайан үлэлэппитэ. Итилэргэ барытыгар бэйэтин дьон өйүн-санаатын биир сымалга сатаан түмэччи, үлэни-хамнаһы таба төрийэччи быһытынан көрдөрбүтэ. Нэһиликтэ ортоотугар оҕону интин-үөрэтин, ырааһырды, майгы-сигили болжоруостарыгар даһаадааттары, бөсөдөлөри өнөрдөр.

Апрелия Гаврильевна ор сымлаах үлэ-үгүс урдүктүк сылаадаммыта. Ол курдук «Аба дейдуну көтүсүтүр сарни сылларыгар Килбизиннэх үлэтин инни». «Килбизиннэх үлэтин инни В. И. Ленин төрөбүтэ 100 сыла туолуутун бэлэттээн» медалларынан, республика Үөрэтин министрствотын, ССКП райкомун, райсовет исполкомун Бочуотунай Грамоталарынан хаста да наараададаммыта.

Н. ФЕДОРОВ.

Галина Андреюн — коммунист

Ровенская уобалас. Червоноармейская оройуон «Коммунар» колхозугар Галина Андреюн (хаһас дьэни) ыччат-комсомольскай звенотун салайыта 3 сыл буолла. Звено быһыл гектартан 550 центнер сахарнай субьекүлэни хомуйда. Галина колхоз комсомольскай комитетын чилиннэ, райсовет депутаты.

Снимокка: Галина Андреюгу доһотторо ССКП көккөтүгэр иһирбитинэн ээрдэллиллэр.

П. Здоровило фотота.

СССР фотохрониката.

ХАТЫЫЛААХ ЛАРЕК

Нэһиликтэ үтү бородуукталарымгар наадайыта улаханым үрдүнэн, иннин оройуон кинини маһаһымынарыттан ирдээн да булбаккын, Кыһылгы көмүгө сүөгэйи, үтү, чохоону хайа баһарар атылылар кыах баар. Ол эрэри райсоюз уонна селло салаалары атылааһыны төрий-бөккө олороллор.

Оройуон кининнээри эт-үтү комбинатын ларега үлэ чааһын тутуспат, үксүн хатыылаах буолар. Мин сөтиннэ

15, 16, 17 күнүлэригэр икки-дүһүс кырыһым, Сарсыарда тийиэхиннэ «күтүс кэлиэһэ», күнүс тийиэхиннэ «кэлбэт», сарсын сарсыарда баар буолуо», — дьээн буолар. Тийэһэр, ларек аһааһыгар тийибитим, анн туох да бородууктан аһааһахтар. Продавец этэринэн хаһан аһааһалара биллибэт. Үтү нэһиликтэ сүрүн аһааһыга буоларын быһытынан, кини бородуукталарын кыһааһы атылааһа.

П. КОРАКИН.

Депутаттар — производствога

Бахсы нэһиликтэ Советын 25 депутаттарыттан 15-рэ производствога быһааччы кыттан үлэнилэр. Кинилэртэн 7 депутат маныыксыт уонна техникада, производство араас салааларыгар сыдыаллар.

Коммунизмы тутуааччылар сиздэра

КОЛЛЕКТИВ КӨМӨТӨ

Көргөһүм сэрни инвалида, байым марьйахпын, Улахан уолбут Советскай Армия көккөтүгэр сулууспалыы уонна 14-тэн түөртүгүр дьэри саастаах кыра оҕолордохпут. Онон дьэһэбитин-уопуутун, хаһаайыстыбабытын көрүнөрбүтигэр улаханым марьйабатыт. Ону билд-көрө сыдыан Елена Петровна Пестерева салайааччылаах Боһомо ферматын коллектива биллэри дьэ көргөһүтэ улаханым көмөлөһтө. Ол курдук, үлэлэрин быһытыгар көлөп дьэһэбитин хаһаайыстыбааты-

Пятилетка бастагы сылыгар бэйэлэрин туһааннаах былааннарын үгүс депутаттар ситиһиллээхтик толорон иһэллэр. Уон ый түмүгүнэн «Каскил» ферматын старшайа Марфа Местникова былаанын

үтү валовой ыһаһыта 5279 килограммынан аһарда. Слепцов Василий Филиппович былаанын 117 бырыһыан толордо. Колхоз биир бастык олохтоох шофера Михаил Михайлович Слепцов 10 ый устата 36 тыһыынча-тонна километры өнөрдөр былаанын тоһус ыйга 36236 тонна-километрынан эбэтэр 106 бырыһыан толоруру ситистэ.

Карл Маркс аатынан колхоз государствога үтү атылааһын былаанын 104,6, эти атылааһын былаанын 150,4 бырыһыан толортоото. Итиннэхэ депутаттар кылааттары эмиз бааллар. Итини тэниэн, производствога үлэнир сөрөх депутаттар туһааннаах былааннарын толорбот, нэһилик общественной үлэтигэр активнаадын кыттыбат чакчы-лара баалларын этиэни баһарыллар. Итиннэ өттүгэр бары депутаттар производствога ороолларын үрдэтигэ үлэни күүһүрдүү эрэбиллэр.

Е. ПРОТОДЬЯКОНОВА, нэһиликтэ Советын исполкомун секретара.

Валентина ЯКОВЛЕВА, Эрилин Эристини маһа.

«Тың искусствотын сазала-
ныста—фольклор. Байраат
Фольклоргутун хонуйун, ки-
ниттен үөрениң...»

М. Горькай,

Саха АССР тэриллэбэтэ 50 сылын көрсө республикада аан бастаанынан фольклор фестивала ыытыллар. Бу сүнгэн политиче- ской суолталаах боппуруону ССКП уобаластаагы комитетын бюрота биһирээбитэ. Фольклор фестивалын ыытыы — ленинскэй национальнай политика оройдодойунун биһир чарылхай туобута. Саха норуота ыраахтаагы былааһын үтүргэннэр олорбут буолан, бэйэтэ сурута-биччэ суоҕа. Арай, 1851 сыллаахха, саха литературатын пионеры Уваровскай бэйэтин уонна саха норуотун олохун тустарынан аан бастаан сахалыы тыллынан суруйбуттаах. Кэлин, 1900 сыл- лаахха Өксөкүлээх Өлөксөй «Байанайын алгыһа» тахсыбыта. Дьэ ити кэмтэн ыла сахалыы айымньылар үөскээн барбытта- ра.

Олоххо үсөнүүр бары сангаан. көрөнн, уһун үйэлээдн биһиги үөрүүмнн көрсөбүт. Билигин мытыллар фольклор фестивала саха норуотун культурнай оло- дун биһир санага көстүүтэ. Норуот фольклорун, ол эбэтэр инни муударайын, ейун-санаатын сал- гым сайыннарыны көбүлээбинн улахан көсикиллээх дьылалар.

Бу ымылдар фестивалі сүрүн сыяда уонна соруга туоххаһый?

Вастакытынан, норуот фольклорун атыннык этэххэ, уусуран тылыннан муударалык кэбиллэһиэхэ киэҥник пропагандалааһын, **Иккүннээн,** фольклор бөһөй айымньыларын салгыы хомууу, түмүү уонна үйэтигин. **Үсүһүннээн,** норуот уус-уран айымньытын аҕа көлүөнэ сайыһынар-быт үтүө үгэһинэр эдэрдэри үөрөтүн, уһууу. Ол эбэтэр хайа да норуот литературатын саамай төрүтүнэн фольклор буоларын өссө төгүл көрдөрүү. Төрдүхүнэн, саха национальнай норуот

своими чадгий сайдыгтгар
мунга суох кылдатын сака
талаанары — олонхоттары, хо-
мусчуллары, чабырдахсыллары
уо. д. а. сүүмэрдээһингэ улахан
төһүүтүн буолар. Иирдигин
саха национальнай оркестрын
тэрийингэ, онуоха музыканнары
булууга, музыкальнай репертуары
байытыыга биллэр суолтаны
ылыада. Билин бөлөмһүр үлэ-
бит сүрүн ис хоһооно итэлэргэ
үтүмүлүүхтөөх.

Фольклор фестивалыг ар саа-
хьттай, идэвхтэй тугдуга
суух юм барьта кыттыгхтах.
Бу фестиваль тобо кыалларынан
эдэх олонхоуттары хабыах-
тах. Дэлгэц даганы «Кыым»
хайганака «Бу ытыллар фести-
вальга олонхоуттар кыттымыла-
ра бастаны суолталаах сүрүн
нордобулүнэи буолар» дээн су-
руойхтара дуо? Эссе арыаах
олонхоуттаах коллентизэи ом-
нуолуу санныахха сөп. Итинн
сэргэ олонхо тугунан Платон
Ойуунускай «Хайа да омук сай-
дарыгар, үрдээн-үүнэи тахса-
рыгар, ханна даганы кыраамаһын
мангайгы үктэлэ буолара--но-
руот ырыата, нуруот олонхого»
дээн эппиттээх.

Саха олонхото дириг ис хо-
боонноох, уус-уран тыллаах,
үгүс үйэлээх, Тоҕо? Элбэх дьон
санааларын, олохторун, уус-
уран айымньыларын түмүт
буолан баай уонна күүстээх.
Саха олонхото өссө даҕаны ситэ
сурулла илик. Билигин П. А.
Ойуунускай ээринин саха но-
руотун улуу талааниаахтара,
күүстээх тыллаахтара, айар из-
бистээхтэрэ—норуот олонхотут-
тара харана мар олоххо сыр-
дык ынданганы уматан норуотта-
рын өрүүнүпүт, саныһыйбыт са-
нааларын саталаабыт улуу олох-
холорун пропагандалыах уонна
сайыннарыах тустаахпыт.

Фольклор фестивалыгар авторство туһунан маңыны этпэхэ сөп. Билинги төһө кыалларынан аһар автордар фольклорай сюжетка оловуран айбыт айыы-

ныдарын пропагандалыах тустаахпыт. Автордары көүгүлээниң, кинилэр айымныларын толоруу концерт биңир сүргүн соруға. Фольклор айымныларын толоруу биңир туспалаах. Ити туһунан саха фольклорун диригник билэр Суорун Омоллоон кинигэтигэр «фольклор айымныларын билгитин толорооччулары автордар буолбатахтар динир сыһаа. Кинилэр үксүгэр төһө да бэлэм фольклорнай сюжеттынан туһанмыттарын иһин бэйэлэр» сөбүлүүлэринэн уонна дьобурдара, талааннара нмаһарынан сорох өттүн көбүрэтэн, эбэн, сорофун уларытан олонхоһууллар, остуруйалымыллар, ылымнылар-туойаллар» диэн суруллубуттаах. Ошон фольклорнай айымныны толорор олонхоһут, чабырдах, сыт, көпсөөннүт авторскай өттүнэн бэйэтин сэмэй нмаһатын киллэрсинтэ учуоттаныан наада.

Олонхону, киниттэн быһа тэрдэһы хайдах толоруохха сөбүй? Олонхоттон быһа тардымы диалогтаан, көннөрү сагараан эбэтэр ырыанаан толоруохха сөл. Билигин үчүгэй олонхонуттар адыһахтарынан ыллаабакка эрэ, ааһан, сагараан (диалогтаан) туруорар табыгастаах. Итинни түктэри быһыы курдук сызана-лыыр сыйа.

Фольклор фестивалыгтар дьону
игэнгик тардар изадагтан Чу-
рапчы сельсизй Совета (предсе-
датель Романов В. И.), тэрилтэ-
лэр салайааччылара сүрүн бол-
омтолорун уураллара наада.
Манна учуутадлар, номсомолец-
тар, үөрөнзэччилэр улахан көмө-
нү оҕоруохтаахтар. Фольклор
фестивалыгтар нэһилиэтиннэ кинэ
арагатын ыттыгыта инникитин
общественнай көбүлээһинигэ оло-
бурап, бадар, бийиги оройуон-
мутугар норуот айымньытын
дьизитин тэрийингэ улахан төһүү-
нэн буолуох этэ дин сандьыбын.

И. КАНДИНСКАЯ,
народный театр режиссера.

САҲА ГОСТИНИЦА

— Саяга гостиница дийэтэ бэйэтин ааным бастамы хонорчуларга сэтцийн 16 күнүгэр аспыта, — дийн кэспин тобуйда администратор-дүүхуурунай В. П. Артахниова.

Кийн мунугтар сага кырааска, мас өсө да сибээш дэргыл сыттары саба бнэрэлдэр. Ухун корүдүөрү икки өтүнөн кэмкэлээбит хосторго сорохторугар иккилии, үстүү кийн хоноругар, сыньанарыгар агаан ороннон кэмкэлээспиттер. Олор бары ыраас угуулар тавастарынан коммула- буттар. Мvсстава көбүр-дөрожна тэлгэтиллибит.

— Барыта сүүрбэччэ хөлүмн 40 киһини хон-
норуохтаахпыт. — диир Варвара Петровна. — Бу
күнүмүгэ 30-ча киһи хонор. Урунку дьон киэи
баара дуо бу дьэи киэи-куона, сьыдыга, итти
но ураты буоллара дьы.

Күнн—биниги оройуонга эмнэ сага кийн. Ол да буоллар бу сага минсэтэз бэртээхэй дьаһа-уокка үдэлиириттэн астынар быһыылаах.

Биһиги сымдыар кэммитигэр гостиницаҕа астра-
да артистара нүөмөр ылан олороллоро. Ыһах
кыһылар салайааччыларыттан, бary бэрэ билэр
кыһыбттан, таб. А. Н. Бадасьянтан сага гостини-
ца туһунан бэйэтин санаатын этэригэр көрдө-
һүлүт. Онуоха таб. Бадасьян маньык эттэ:
«Мин манна Чурапчыга хайыс да тегүл кэлиним.
Бу сырылыбытыгар биһиги улаханньык табылыһым-
быт. Дьэ бу бэртээхэй дьыа.»

Сага гостиницада сылдымбытын коммуналь-
най предприятиелар уонна тупсаран огоруу ком-
бинатын начальнига С. Н. Дьячковскайы кытта
көрсөн кэпсэтинчэн түмүктэтибит. Семен Нико-
лаевич манныктары кэпсэтэ: «Сага гостиница
сэбиэдиссэйинэн СССР чилиэнэ Седумова Раиса
Прохоровна ананан үлэлээн эрэр. Администратор-
дарынан Ноговицына Матрена Васильевна,
Синцева Анна Самсоновна уонна Артахинова
Варвара Петровна ананылар. Котельнайга стар-
шай кочегарынан эмиэ опыйтаах үлэнит, кенсэ-
нер Прокопий Спиридович Петров үлэлээт
эрэр. Сага дьыба барыта сага буоллун дьыба
8 тыһыынча солкуобай суумалаах собуруу киши
уобаластарга оҥоруллубут мебели атыыдаһаа
адалан туруордубут. Билигин 10-ча остуод көлө,
рө өрүс уугор хаайтаран хаалла. Ону адаллах-
пытына дьэ ситиэ-хотуо этибит. Онон биһиэхэ
ааһан нһээтчилэр ховон, сынныаһан ааһалларыт-
гар сөптөөх усулуобуйа баар буолла.»

Тохсус пятилетка бийр сага улахан түтүүтэ —
гостиница сага дьэзтэ үлэз нийрэн оройуон
күнөөн өссө нийрэгтэ.

С. ЭВЕРСТОВ.

Библиги общественной корреспонденции Н. ЛЫТКИН билээрэр

ҮТҮӨЛЭЭХ УЧУУТАЛЫ БОЧУОТТААНЫ

Саха АССР оскуолаларын үтүөлээх учуутала Иван Афанасьевич Оконешихин 50 сааһа туолуутун Карл Маркс аатынан колхоз бырабыланыта, Бахсы нэһилиэгин Совет, олохтоох айыс мылаастаах оскуола администрацията, добооторо, бииртэ үлэллэр табыарыстара үөрүүлэх быһымыс, майтыс, баһаастаарлар.

И. А. Оконешников эдэр көлүмүнүн ичингэ-үератингэ сыралаах үлэтин үрдүктүн сыаналардан, 1961 сыллаахха, кинигэ Саха АССР оскуола-ларын үтүөлөөх учууталын бочуоттаах аата ыңырыллыб-та. Кини билигин ого Чыап-чаратаабы комбинатыгар сө-

Чыапнара олохтоохтору ма-
ныаха аналлаах биэчэрэ
сельскэй культура дьэтигэр
мустаннар. И. А. Оконешни-
нов олохун уонна үлэтин ту-
һунан Карл Маркс аатынан
колхоз бабыллыаһыатын
председателэ В. С. Лыткин
сидилии кэлсинр.

Үерүүлэх бичээргэ юбиларга ССКП райкомун, райсовет, исполкомун уонна үөрэх өрйүүннээхэ салаатын Бочуотнай грамоталара, өйдөбүнньүн бэлэхтэр туттарыллылар. Кини аадырыһыгар үгүс итти-истиһ тыллар этилиннилэр.

МУГУДАЙДАР
ЧЫАППАРАБА

Калинин аатынан колхоз
ыгчаттара сотуругабыга
Чыаплара одохтоохторугар
тийген концерт туруордулар.
«Нуофалдын кутас аттаах
Тойон Дьабырыма бухатыыр»
дизин одохтооттон быга тар-
дыга Таллан Хараны Ми-
хаил Петяпов, Кыыс Кысый-
ханы Мария Никитова толо-
руулар олус астыннарда.
Р. Аммосова Сайсары эмрэх-
син монологун, Г. Тарабукин,
Е. Слепцова сахалык тойук-
тары толоруулар, Мария Ни-
конова уонча баянист Исидор
Иванов бэйэтин мелодиятыгар
ырыалара биирбэлид илди-
нар.

БҒЫТИ АЛДЫРЫСПЫТ:

Почтовый индекс 678700
Туранчы с.
Барл Маркс уулусса 12

НАШ АДРЕС:

Почтовый индекс 878700
с. Чурапча
ул. Карла Маркса 12

ТЕЛЕФОНАРБЫТ:

редактор—913-95,
отделлар—914-95,
уопсай—915—05.

ТЕЛЕФОНЫ:

редактора — 913.95,
отделы — 914.95,
общий — 915.05.

Газета выходит по вторникам

четвергам и субботам на
якутском языке.